

INTRODUCCIÓN

A educación é un dereito humano fundamental que permite o desenvolvemento individual e colectivo para construír sociedades que promovan a convivencia pacífica e as oportunidades para unha vida digna.

A **axenda 2023** concrétao en varios dos seus Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS). Así, o **ODS 4** subliña a educación inclusiva, equitativa e de calidade; o **ODS 16** resalta a importancia de crear sociedades pacíficas e inclusivas; o **ODS 11** busca cidades seguras e sostibles, o que afecta á relevancia de educar unha cidadanía dos seus dereitos e responsabilidades; o **ODS 9**, no seu obxectivo 9.c céntrase en aumentar o acceso ás tecnoloxías da información e a comunicación, proporcionando acceso universal e alcanzable a Internet con foco nos países menos desenvolvidos para 2020. Pasada esta data sen acadar o obxectivo, o reto fíxase para o 2030.

E o **ODS 5** —igualdade de xénero e apoderamento de todas as mulleres e nenas— é máis necesario ca nunca debido ao aumento de emerxencias e conflitos que fan que gran parte da poboación non poida exercer o seu dereito a unha educación, tamén se falamos de educación dixital.

Estímase que **234 millóns de nenas, nenos e adolescentes** no mundo sofren as consecuencias dos conflitos bélicos, os ataques sistemáticos contra a poboación civil, o cambio climático, os desprazamentos forzados e as crises prolongadas, o que implica unha vulneración do seu dereito á educación (Education Cannot Wait, 2025). A isto deben agregarse 43,4 millóns de nenas e nenos que tiveron que fuxir dos seus fogares pola forza (Entreculturas, 2024).

Debido a estas circunstancias, en moitos casos non poden ir á escola. Iso interrompe a educación e imposibilita que cumpra a súa función como elemento de paz e protección fronte ás consecuencias e impactos directos de situacións de novas crises e emerxencias para a infancia; en relación a perigos como a trata, a explotación laboral, o recrutamento para a guerra, o matrimonio infantil, así como situacións de desprazamento forzados, emerxencias de saúde pública (epidemias, pandemias), desastres naturais e

consecuencias do cambio climático (secas, inundacións, terremotos, tifóns, furacán...), conflitos armados, crises esquecidas, fame e pobreza.

As consecuencias destas situacións agrávanse para as nenas e as mulleres (SAME, 2024).

Ante estas situacións de emerxencia e destrución ou peche de centros educativos, nas que se vulnera o dereito á educación, **a dixitalización da educación xorde como unha oportunidade e un reto que xera un impacto positivo no proceso de aprendizaxe e desenvolvemento das nenas, nenos e adolescentes.** Nunca a educación dixital debe substituír á educación presencial, pero si cremos que deben convivir e complementarse, neste ecosistema dixital no que vivimos a nivel mundial.

Entendemos a dixitalización educativa como un catalizador para amplificar coñecemento, habilidades, metodoloxías, pensamento crítico, unha cidadanía global transformadora e benestar emocional.

O desenvolvemento de competencias dixitais non debería xerar máis desigualdade e fendas dixitais das xa existentes nestas situacións de crises e emerxencias. Debemos traballar para eliminar as carencias dixitais, de acceso, uso seguro e infraestruturas (formación, metodoloxías, activos, plans, estratexias, plataformas, entre outras) que afonden na desigualdade do proceso de aprendizaxe dixital. Estas fendas poñen de manifesto as desigualdades socioeconómicas xa existentes, de repartición de poder e de riqueza e de xénero.

Esta ventá de conexión permitirá que nenas, nenos e adolescentes continúen aprendendo e vexan os seus iguais e profesorado, e que as súas conexións sociais non se deteñan, o que reforzará o seu benestar social,

cognitivo e emocional. Ademais, permítenos acceder a información veraz e, polo tanto, ser cidadán con plena participación en procesos democráticos de consulta de políticas públicas. Para iso, ten que haber unha alfabetización dixital crítica, así como a posibilidade de crear unha REDE Dixital máis ampla con outros doutras partes do mundo. A nivel europeo, refórzanse os bancos de recursos para compartir ecosistemas dixitais entre os diferentes Estados.

A educación é panca de desenvolvemento e o Estado debe ser quen a garanta, tamén a través dos dereitos dixitais; dereitos xerais que protexan a todo o mundo no contorno dixital. A educación dixital debe ser inclusiva e o seu acceso libre, gratuito e sen restricións. Todas as nenas, nenos e adolescentes en situacións de emerxencias e crises deben ter acceso a conexión e dispositivos tecnolóxicos, e os Estados deben ser garantes deste acceso e uso saudable. Para poder impulsar a educación dixital debe haber un financiamento específico nos orzamentos estatais que o permita.

O dereito á educación en situacións de emerxencias é un dereito que debe estar en todas as axendas políticas cando se vai actuar en contextos humanitarios e de emerxencia. En 2023 non se logrou manter o crecemento do financiamento da educación en emerxencias, cunha caída do 9 % con respecto ao ano previo e dun volume de 805 millóns de dólares (A educación en emerxencias). (Una tabla de salvación, Educo, 2023).

A dixitalización debe respectar os dereitos humanos e para iso a nivel europeo creouse a Declaración Europea de Principios de Dereitos Dixitais (2021), poñendo o foco nas persoas e lexislando con normativa esta transformación dixital. Tamén se está impulsando a OG25 do Comité de Dereitos do Neno, relativa aos dereitos da infancia en relación co contorno dixital. O uso das tecnoloxías debe ser responsable, transparente e democrático. **Outro aspecto clave é que non se privatice a dixitalización da educación, como priorizan as nosas compañeiras de CLADE, en Latinoamérica.**

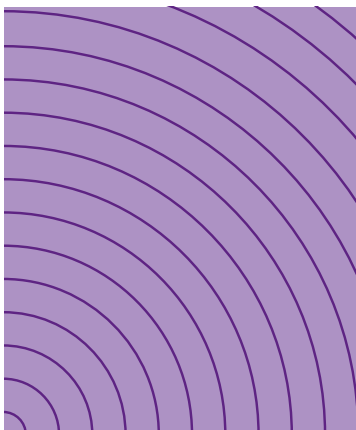
En resumo, a educación dixital é clave ante emerxencias nas que as escolas son destruídas ou están pechadas, para fomentar a igualdade,

xustiza social e xerar desenvolvemento sostible na sociedade garantindo unha vida digna. A súa promoción en situacións de emerxencia é crucial para fomentar a igualdade, inclusión e lograr un futuro mellor e máis xusto, combatendo a pobreza e a desigualdade. Tamén se trata dunha forma de acabar coa intolerancia e a violencia tanto nos contornos educativos dixitais como no conxunto da sociedade, e é unha ferramenta imprescindible para favorecer unha resolución pacífica

dos conflitos e promover unha cultura de paz. Tamén así se pode traballar con ferramentas dixitais a abolición dos discursos de odio que se xeran e multiplican nas redes.

A consecución do ODS 4 será efectiva en situacións nas que as escolas están destruídas ou pechadas se nenas, nenos e adolescentes, profesores e escolas se prepararon nas competencias e ferramentas para a aprendizaxe dixital.

A CME agradece a quen se implicou na elaboración dos contidos destes materiais didácticos, así como a todas as persoas que aceptan estas suxestións e as poñen en marcha co alumnado. Desta forma confirman o seu compromiso coa construción dun mundo mellor, conscientes do poder transformador da educación que este ano centra a atención na súa garantía en situacións de emerxencia.

Campaña Mundial pola
EDUCACIÓN
www.cme-espana.org

Co financiamento de:

